

7. *Taimasov Yu. Suchasni vymohy do profesiinoi pidhotovky fakhivtsia pozhezhno-riatuvalnoi sluzhby / Yu. Taimasov // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity : zb. st. – Yalta : RVV kHu, 2014. – Vyp. 45. – Ser. : Pedahohika i psykholohiia. – Ch. 4. – S. 266-270.*

МАКАРЕНКО А. М., ДОЛГИЙ М. Л., СТРЮК М. П., ДРОЗДЕНКО Н. В. Современные тенденции обучения по домедицинской помощи.

В статье на примерах приведен алгоритм обучения спасателей командной работе при предоставлении домедицинской помощи. Определяющим качества проведенного обучения является итоговый зачет, который проходит в форме выполнения спасателями ситуационных задач. Зачет проводят преподаватель-лектор и два преподавателя-инструктора. После вступительного слова преподавателя-лектора спасателей (8-10 человек) делятся на 3 группы, каждая из которых получает задание (билет) из трех составляющих: сердечно-легочная реанимация (СЛР), травмы различного происхождения, другие повреждения.

Когда все задания выполнены, преподаватель-лектор подводит итоги: обращает внимание на допущенные ошибки, на правильность и скорость принятия решений, и делает вывод – смогли спасатели поддержать жизнь условного пострадавшего до прибытия экстренной медицинской помощи. Акцентируется внимание на дальнейшей разработке соответствующих методических материалов для их применения в учебных заведениях системы Государственной службы по чрезвычайным ситуациям.

Ключевые слова: домедицинской помощь; обучение; спасатели; тренинги.

МАКАРЕНКО А., ДОЛГИЙ М., СТРЮК М., ДРОЗДЕНКО Н. Current trends in pre-hospital help training.

In the paper examples are given on the algorithm for teamwork training the rescuer rangers while carrying out pre-hospital help. Final test conducted in the form of performing situational tasks is considered to be determining for the quality of the training. The test is provided by a lecturer and two teachers – instructors. After the introductory remarks given by the teacher-lecturer, all the students (about 8-10 people) are divided into three groups, each of which obtains three-part task (the card) on: cardiac and pulmonary resuscitation (CPR), injuries of different genesis, other injuries.

When all the tasks are performed, the teacher-lecturer gives a summary: pays attention to the mistakes, correctness and timeliness of decisions, and makes a conclusion – if the rescue rangers were able to save and support casualty's life before ambulance arrival. The future development of related training materials for their application at educational establishment in the system of State Emergency Service of Ukraine is emphasized.

Keywords: pre-hospital help; education; rescue rangers; training.

УДК 37.015.31:783

Мельниченко О.

ВПЛИВ МУЗИКИ НА ДУХОВНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Задача формування духовної культури молодого покоління є особливо актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства. Важливий аспект духовної культури – музичне мистецтво. У статті розглядається проблема впливу музики на духовний розвиток особистості. Автор розглядає такі поняття, як “духовність” та “духовний розвиток”.

Здійснено теоретичний аналіз напрацювань відомих науковців. Музика як один із видів мистецтва надає величезні можливості для розвитку творчості людини, формування її світогляду, особистості та моральних якостей. Також музика є засобом пізнання навколишнього світу та засобом формування особистості. Музика сприяє вираженню і передачі емоцій, почуттів, думок і настрою людей, вона є особливим засобом спілкування, допомагає формуванню світогляду особистості, самовираженню та самопізнанню.

Ключові слова: музика, музичне мистецтво, вплив, духовність, формування та становлення особистості, духовний розвиток.

Процеси державного становлення України обумовлюють гостру необхідність духовного оновлення суспільства, у зв'язку з чим зростає значення організації цілеспрямованого педагогічного впливу на процес духовного виховання молоді в рамках освітнього процесу. Важлива роль у вирішенні цих завдань належить музичному мистецтву.

Мистецтво – один з найбільш важливих засобів приєднання особистості до загальнолюдських духовних цінностей через особистий внутрішній досвід, через власне емоційне переживання. Природно та ненав'язливо мистецтво формує ставлення людини до всіх явищ буття та до самої себе. Мистецтво активує сферу почуттів людини й одночасно стимулює розумову діяльність, і таким чином сприяє появі нових проектів, ідей, збільшуючи творчий потенціал свідомості. Мистецтво допомагає пізнавати й оцінювати навколишній світ, поширювати філософські, політичні, етичні та інші ідеї, розвивати творчі можливості людей, розкривати та узагальнювати, систематизувати і передавати досвід ставлення особистості до дійсності. Мистецтво – один із найпотужніших засобів національного виховання.

Музика як один із видів мистецтва, надає величезні можливості для розвитку творчості людини, формування її світогляду, особистості та моральних якостей. Також музика є засобом пізнання навколишнього світу та засобом формування особистості. Музика сприяє вираженню і передачі емоцій, почуттів, думок і настрою людей, вона є особливим засобом спілкування, допомагає формуванню світогляду особистості, самовираженню та самопізнанню.

Саме музика відіграє особливу роль в мистецтві, безпосередньо впливаючи на чуттєву сферу особистості. Важливо, що відсутність реальних зорових об'єктів, безпосередньо пов'язаних з музичним змістом, обумовлює силу її емоційно впливу.

Зазвичай людина фізично відчуває та “проживає” музику, вона проникає усюди. Музика, як багатомірне переживання людини, вбирає в себе емоційний, інтелектуальний, соціальний, естетичний досвід. На думку Д. Хезмондалша, “музика відображає самість людини на індивідуальному рівні та об'єднує колективний досвід цілих спільнот” [11, 8].

Метою статті є ознайомлення з феноменом музики та розуміння її місця та сенсу в формуванні духовності сучасної людини.

В академічних словниках духовність тлумачиться, як “індивідуальна

вираженість у системі мотивів особистості двох фундаментальних потреб: ідеальної потреби пізнання й соціальної потреби жити, діяти “для інших”. Під духовністю, переважно розуміють першу з цих потреб. З категорією духовність співвідноситься потреба пізнання світу, себе, смислу і призначення свого життя. Людина духовна в тій мірі, в якій вона задумується над цими питаннями і прагне дістати на них відповідь. Втрата духовності рівнозначна втраті людяності. Формування духовних потреб особистості є найважливішим завданням виховання” [3, с. 106].

Наукові дослідження свідчать, що задача формування духовної культури молодого покоління є особливо актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства. Важливий аспект духовної культури – музичне мистецтво. Вітчизняні та зарубіжні науковці, педагоги та вихователі завжди приділяли велику увагу питанням виховання і освіти молоді засобами музичного мистецтва.

В працях філософів М. Бердяєва, Ф. Гегеля, І. Канта, Г. Лейбніца, Н. Лоського, В. Розанова, С. Франка та інших представлена проблема духовного розвитку особистості. У зарубіжних дослідженнях духовного розвитку особистості цінними є праці А. Маслоу, В. Франкла та ін.

Загальні закономірності психічного розвитку особистості та розвитку духовного аспекту містяться в роботах, К. Абульханової-Славської, Л. Виготського, Б. Братусь, Б. Теплова, В. Зінченко, О. Леонтьєва, В. Слободчикова, А. Готедінера та інших.

Духовний розвиток особистості розкрито в працях В. Андрєєва, Л. Коваль, Л. Масол, І. Зязюна, Т. Завадської, Є. Бондаревської, Я. Коменського, Н. Нікандрова, К. Ушинського, В. Сухомлинського, В. Сластьоніна, і інших.

Виховання духовності в сучасних концепціях педагогічної освіти представлено в дослідженнях: А. Бісів, Е. Веселова, Т. Власова, М. Донченко, А. Нестеренко, Л. Орлова, Н. Пархоменко, Т. Петракова, С. Самойлова, А. Н. Сергєєв, О. А. Смагіна, І. А. Соловцова, Ю. В. Тарасова, Н. Л. Шеховской, А. Яковлєва та інших.

У працях Г. Ващенко, В. Іванова, О. Рудницької, Г. Падалки, О. Олексюк, О. Щолокової О. Ростовського та ін. Йдеться про необхідність залучення молоді до мистецтва.

Виховний потенціал музичного мистецтва розглянуто у працях педагогів-композиторів: К. Стеценка, С. Воробкевича, Д. Кабалєвського, А. Вахнянина.

Поняття “духовність” багато вчених пов’язують із залученням особистості до вищих цінностей. Вчені вважають, що духовність притаманна кожній людині.

Деякі дослідники розглядають феномен духовності через ідею системності. Духовність – складне, синтетичне, багатопозиційне та багат шарове явище, в якому всі її компоненти перебувають між собою в складній системі взаємодії та взаємопроникнення [2, с. 225].

З другого боку, музика – це несе красу в земний світ, у музиці стикається реальне та ідеальне, що дає змогу глибше усвідомити шлях пізнання духовності і пробуджувати стурбованість моральними проблемами [7, с. 24].

Філософи у всі часи дуже чуйно висловлювалися про мистецтво і про музику. Г. Гегель стверджував, що, почуттєві образи і звуки в мистецтві проявляються не лише задля себе і свого безпосереднього виявлення, а також, щоб в цій формі вдовольнити вищі духовні інтереси, оскільки вони володіють здатністю пробуджувати і торкатися глибин свідомості, викликати в душі відгук [8, с. 144].

Інший відомий філософ І. Кант вважав, що саме музичне мистецтво здатне стимулювати людину до духовного зростання в той момент, коли вона сприймає музичний твір і осягає його суть. Музична здатність допомагає розкрити духовну сутність людини. Сенси, народжені музикою, полягають не в тому, щоб постійно задовольняти свої емпіричні бажання, а в тому, щоб розкривати свої потенції різноманітними способами [8, с. 144].

Музика в системі вищої освіти може стати засобом розвитку і виховання духовності майбутніх фахівців. Знання, уміння і навички, що здобуваються за допомогою музики, стають особистісним духовним надбанням, яке за своєю цінністю перетворюється в основу духовного зростання і самоствердження. Більш того, музика чинить комплексну дію на людину. Це, насамперед, пов'язано з розвитком емоційного та морального співчуття. Це важлива соціальна якість особистості, що дає змогу співпереживати стану людини або будь-якої живої істоти, озиватися співчуттям, жалем, ніжністю, а також радіти за іншого та разом з іншим [10, с. 112].

Слухаючи музику, ми вчимося правильно сприймати те, що вона несе в собі: істину, добро, красу тощо, а також розвиваємо здатність до адекватного сприйняття навколишнього світу і людини в ньому. Сприйняття музики засноване на пробудженні наших емоцій, думок, світогляду; пробуджує в ньому асоціації з особистого життя, весь ланцюг почуттів, переживань [10, с. 155].

Взаємозв'язок музики і людини надзвичайно глибокий і диференційований. Моральний характер цього впливу полягає в тому, що музичний зміст стає стимулом для висловлення почуттів, своєрідним емоційним фоном життєдіяльності. Музика перетворюється в свідомості слухача в предмет духовної діяльності, відбувається перехід духовного змісту музичного твору в об'єкт виховання. Це в свою чергу, прямо пов'язане з системою освіти і виховання людини, формуванням у неї високої духовності, що являє собою цілісну сукупність ідей, ідеалів, образів і почуттів, орієнтованих на цінності піднесеного і прекрасного, істинного і творчого [9, с. 140].

Отже, виховання духовності у молоді за допомогою музики дає змогу досягти таких результатів:

– збагатити духовний світ, сферу почуттів особистості. Музика розвиває безпосереднє емоційне сприйняття мистецтва, що допомагає врівноважити вузьку спеціалізацію виховання і навчання, пов'язану з пріоритетом розумового розвитку. Розум стає більш “людяним”, розумова сфера юнаків наповнюється гуманістичним змістом. Накопичення емоційного досвіду посилює осмислення і моральне сприйняття дійсності;

– з культурою мислення завжди пов'язана культура почуттів, адже слухач прагне пізнати внутрішній зміст в процесі сприйняття музичного твору, співвіднести зміст з формою, оцінити і зіставити окремі музичні образи тощо. Музика стимулює почуттєву сферу людини, активізує розумову діяльність, сприяє появі нових ідей, проектів, збільшує продуктивність та творчий потенціал свідомості. Музика – винятковий засіб формування єдності емоційних та інтелектуальних сфер, єдності афекту та інтелекту.

– сформуванню нового рівня духовності на основі творчого переосмислення досягнутого рівня, що передбачає більш високі моральні цілі і установки. Духовна культура – це найбільш важливий, історично обумовлений і практично необхідний фактор розвитку особистості, і людина прагне до подальшого вдосконалення духовної культури. Складовою частиною духовного потенціалу особистості є гуманізм – один із шляхів духовної досконалості [9, с. 148].

Музика – дуже простий, але досить точний спосіб соціального поєднання людей і засобом вираження життєвої філософії та складних питань сучасної культури (гендерний конфлікт, нарцисизм, надмірна чуттєвість тощо).

Теоретичний аналіз напрацювань відомих науковців дає змогу зробити висновок, що саме музика була і є потужним засобом духовного розвитку, оскільки сила її впливу на люди формувалася протягом багатьох століть.

Використана література:

1. *Безуглая Г. А.* Анализ танцевальной и балетной музыки / Г. А. Безуглая. – С-Пб. : Издательство Политехнического университета, 2009. – 177 с.
2. *Власенко О. М.* Роль музыки у формуванні духовності особистості / О. М. Власенко // Педагогіка і психологія професійної освіти : науково-методичний журнал. – 2008. – № 5. – С. 224-230.
3. *Гончаренко С. У.* Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 375с.
4. *Гуляницкая Н. С.* Музыкальная композиция: модернизм, постмодернизм (история, теория, практика) / Н. С. Гуляницкая. – Москва : Языки славянской культуры, 2014. – 368 с.
5. *Друскин М. С.* Очерки по истории танцевальной музыки / М. С. Друскин. – Ленинград : 2-я типография ОНТИ, 1936. – 201 с.
6. *Картава Ю. А.* Виховний вплив музичного мистецтва на формування особистості дитини / Ю. А. Картава // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол. : А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – № 3 (47). – С. 274-281.
7. *Крымгужина З. З.* Воспитание духовности учащихся общеобразовательной школы средствами народной музыки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Общая педагогика, история педагогики и образования” / З. З. Крымгужина. – Магнитогорск, 2011. – 165 с.

8. Макарова М. А. Влияние музыкального искусства на духовно-нравственное воспитание детей / М. А. Макарова // Педагогика и психология: актуальные вопросы теории и практики : материалы VII Междунар. Науч.-практ. конф. (Чебоксары, 3 июля 2016 г.) / редкол. : О. Н. Широков [и др.] – Чебоксары : ЦНС “Интерактив плюс”, 2016. – № 2 (7). – С. 143-146.
9. Перетятко Л. Г. Вплив музики на розвиток морально-естетичних почуттів дитини / Л. Г. Перетятко, М. М. Тесленко // Психологія і особистість. – 2015. – № 2. – С. 138-150.
10. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б. М. Теплов. – Москва, 1978. – 335 с.
11. Хезмондалш Д. Музыка. Почему она так важна для нас / Д. Хезмондалш ; пер. с англ. – Х. : Изд-во Гуманитарный центр / Олива И. В., 2014. – 240 с.

References:

1. Bezuglaya G. A. Analiz tantsevalnoy i baletnoy muzyki / G. A. Bezuglaya. – S-Pb. : Izdatelstvo Politehnicheskogo universiteta, 2009. – 177 s.
2. Vlasenko O. M. Rol muzyky u formuvanni dukhovnosti osobystosti / O. M. Vlasenko // Pedagogika i psykholohiia profesiinoi osvity // Naukovo-metodychnyi zhurnal . – 2008. – № 5. – S. 224-230.
3. Honcharenko S. U. Ukrainskyi pedagogichnyi slovnyk / S. U. Honcharenko. – Kyiv : Lybid, 1997. – 375s.
4. Gulyanitskaya N. S. Muzykalnaya kompozitsiya: modernizm, postmodernizm (istoriya, teoriya, praktika) / N. S. Gulyanitskaya. – Moskva : Yazyki slavyanskoy kultury, 2014. – 368 s.
5. Druskin M. S. Ocherki po istorii tantsovalnoy muzyki / M. S. Druskin. – Leningrad : 2-ya tipografiya ONTI, 1936. – 201 s.
6. Kartava Yu. A. Vykhovnyi vplyv muzychnoho mystetstva na formuvannya osobystosti dytyny / Yu. A. Kartava // Pedagogichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii : naukovyi zhurnal / MON Ukrainy, Sumskyi derzh. Ped. Un-t im. A. S. Makarenka ; [redkol. : A. A. Sbruieva, O. Ye. Antonova, Dzh. Bishop ta in.]. – Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka, 2015. – № 3 (47). – S. 274-281.
7. Krymguzhina Z. Z. Vospitanie dukhovnosti uchashchikhsya obshcheobrazovatelnoy shkoly sredstvami narodnoy muzyki : avtoref. dis. ... kand. Ped. Nauk : spets. 13.00.01 “Obshchaya pedagogika, istoriya pedagogiki i obrazovaniya” / Z. Z. Krymguzhina. – Magnitogorsk, 2011. – 165 s.
8. Makarova M. A. Vliyanie muzykalnogo iskusstva na dukhovno-nravstvennoe vospitanie detey / M. A. Makarova // Pedagogika I psikhologiya: aktualnye voprosy teorii I praktiki: materialy VII Mezhdunar. Nauch.-prakt. Konf. (Cheboksary, 3 iyulya 2016 g.) / redkol. : O. N. Shirokov [I dr.] – Cheboksary : TsNS “Interaktiv plyus”, 2016. – № 2 (7). – S. 143-146.
9. Peretyatko L. G. Vplyv muziki na rozvitok moralno-estetichnikh pochuttiv ditini / L. G. Peretyatko, M. M. Teslenko // Psikhologiya i osobistist. – 2015. – № 2. – S. 138-150.
10. Teplov B. M. Psykholohiya muzykalnykh sposobnostei / B. M. Teplov. – Moskva, 1978. – 335 s.
11. Khezmondalsh D. Muzyka. Pochemu ona tak vazhna dlya nas / D. Khezmondalsh. Per. S angl. – Kh. : Izd-vo Gumanitarnyy tsentr / Oliva I. V., 2014. – 240 s.

МЕЛЬНИЧЕНКО А. Влияние музыки на духовное развитие личности.

Задача формирования духовной культуры молодого поколения является особенно актуальной на современном этапе развития общества. Важный аспект культуры - музыкальное искусство. В статье рассматривается проблема влияния музыки на духовное развитие личности. Автор рассматривает такие понятия как “духовность” и “духовное развитие”. Осуществлен теоретический анализ наработок известных научных работников. Музыка как один из видов искусства предоставляет огромные возможности для развития творчества человека, формирования его мировоззрения, личности и моральных качеств. Также музыка является средством познания окружающего мира и средством формирования личности. Музыка способствует выражению и передаче эмоций, чувств, мыслей и настроения людей, она является средством общения, помогает формированию мировоззрения личности, самовыражению и самопознанию.

Ключевые слова: *музыка, музыкальное искусство, влияние, духовность, формирование и становление личности, духовное развитие.*

MEL'NICHENKO A. Influence of music on spiritual razvtie personality.

The task of forming the spiritual culture of the younger generation is particularly relevant at the present stage of development of society. An important aspect of spiritual culture is musical art. The article deals with the problem of the influence of music on the spiritual development of the individual. The author considers such concepts as "spirituality" and "spiritual development". A theoretical analysis of the work of well-known scholars is carried out. Music as one of the types of art provides tremendous opportunities for the development of human creativity, the formation of its outlook, personality and moral qualities. Music is also a means of knowing the world and a means of forming a personality. Music contributes to the expression and transmission of emotions, feelings, thoughts and mood of people, it is a special means of communication, helps to form the outlook of the individual, self-expression and self-knowledge.

Keywords: music, musical art, influence, spirituality, formation and formation of personality, spiritual development.

УДК 37.014.6:005.642.4:005.336.2:37.011.3-051 (045)

Мисик О. С.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті розкрито основні закономірності підготовки фахівців дошкільної галузі та особливості формування у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів фахової компетентності. Проаналізовано освітньо-професійні програми, навчальні плани та програми спеціальності 012 Дошкільна освіта різних вищих навчальних закладів у яких проводилося експериментальне дослідження. Охарактеризовано зміст навчальних дисциплін, які безпосередньо впливають на формування фахової компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Виведено результати сформованості фахової компетентності у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів на основі вивчення навчальних дисциплін "Вступ до спеціальності", "Педагогіка дошкільна", "Основи педагогічної майстерності".

Ключові слова: фахова компетентність, освітньо-професійна програма, навчальний план, навчальна дисципліна, навчальна програма.

Сучасний стан формування знань в умовах педагогічного процесу вищої школи, зростаючі тенденції щодо підвищення якості професійної діяльності майбутніми фахівцями освітньої галузі, високий рівень вимог до конкурентоспроможності майбутніх освітян зобов'язують вищу школу вносити значні корективи у процес підготовки. Це зумовлює перехід вищої школи від передачі студентам знань у готовому вигляді до управління їхньою самостійною діяльністю та формування у них досвіду творчого самовиявлення, потреби у зміні педагогічних позицій та підходів до навчання у межах педагогічного процесу вищої школи. Основними